

Utlåtande Rotel II (Dnr KS 2025/792)**Motion om att bevara Carl Bondes skog och inrätta ett naturreservat**

Motion av Anders Edin (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jan Valeskog**Sammanfattning av ärendet**

I en motion väckt i kommunfullmäktige framför Anders Edin (SD) att Stockholm står inför stora utmaningar när det gäller stadsutveckling och bostadsbyggande samtidigt som det är av största vikt att säkerställa tillgång till naturnära områden i närmiljön. I motionen framförs att det finns en oro bland invånare och föreningar i Hässelby att Carl Bondes skog ska bli föremål för exploatering. I motionen föreslås därför att Carl Bondes skog ska undantas från all form av exploatering och att uppdrag ges om att inleda arbetet med att skydda Carl Bondes skog som ett kommunalt naturreservat.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Stadsledningskontoret konstaterar att under innevarande mandatperiod utreds 15 områden som pekats ut i budget 2023–2025 för skydd enligt miljöbalken som naturreservat eller biotopskyddsområden.

Exploateringsnämnden instämmer i vikten av att bevara gröna miljöer för rekreation och att en hållbar stadsutveckling kräver en avvägning mellan behovet av bostadsbyggande och bevarandet av gemensamma grönområden med ekologiskt värdefull natur.

Stadsbyggnadsnämnden bedömer att pågående planläggning längs med Lövstavägen ligger i linje med stadens övergripande mål för fysisk planering och bostadsförsörjning.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholms stads miljöprogram 2030 lyfter vikten av att stärka biologisk mångfald samtidigt som staden utvecklas. I detta arbete är det centralt att göra väl avvägda prioriteringar mellan skydd av natur och behovet av bostadsförsörjning.

Carl Bondes skog utgör ett värdefullt naturområde, där de centrala delarna har höga naturvärden och fortsatt bör beaktas med stor hänsyn. Samtidigt visar genomförda naturvärdesinventeringar och analyser att den planerade exploateringen främst berör områden med lägre naturvärden, samt att ekologiska samband kan upprätthållas genom anpassad planering.

Områdets läge i anslutning till ett utpekad urbant stråk innebär dessutom goda förutsättningar att bidra till stadens utveckling med nya bostäder och stärkt stadsmiljö, i linje med översiktsplanens intentioner.

Det pågående arbetet med en policy för skydd av naturområden samt en ny översiktsplan ger också ett viktigt helhetsperspektiv för framtida prioriteringar av vilka områden som bör ges formellt skydd.

Sammantaget visar detta att en balanserad avvägning mellan bevarande och utveckling är möjlig i området, där både ekologiska värden och stadens utvecklingsbehov kan tillgodoses.

Bilaga

Motion om att bevara Carl Bondes skog och inrätta ett naturreservat, dnr KS 2025/792-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 13 maj 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen.
2. Därutöver anföra följande:

Staden har under det senaste året inrättat ett flertal natur- eller biotopskyddsområden. Detta behövs med tanke på den förstörelse som staden gör i att bebygga de många få gröna områden som funnits kvar i våra förorter. I det här fallet gäller det en enskild i stort sett oförstörd skog som bör bevaras för grannarnas och Stockholmarnas välbefinnande. Majoritetens förslag att bygga i den omtyckta skogen förstör en oexploaterad del av Hässelby. Tvärtemot stadens tanke att bebyggelse där kan binda samman Hässelby gård med Hässelby villastad är den omtyckta skogen en länk och inte en barriär som de boende i de två stadsdelarna njuter av. Naturligtvis måste detta bevaras och nämndens svar bör ge ett tydligt besked om att den instämmer.

Ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige framför Anders Edin (SD) att Stockholm står inför stora utmaningar när det gäller stadsutveckling och bostadsbyggande samtidigt som det är av största vikt att säkerställa tillgång till naturnära områden i närmiljön. I motionen framförs att det finns en oro bland invånare och föreningar i Hässelby att Carl Bondes skog ska bli föremål för exploatering.

I motionen föreslås därför kommunfullmäktige besluta om att:

1. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ges i uppdrag att verka för att Carl Bondes skog ska undantas från all form av exploatering.
2. Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ges i uppdrag att inleda arbetet med att skydda området genom att inrätta Carl Bondes skog som ett kommunalt naturreservat.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms Miljöprogram 2030 anger att staden ska stärka biologisk mångfald och blågrön infrastruktur. Miljöprogrammets mål "Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem" innebär att stadens växter och djur ska leva i livskraftiga populationer, att den biologiska mångfalden och den blågröna infrastrukturen ska stärkas, samt att mer natur ska skyddas. Detta ska ske samtidigt som huvudstaden fortsätter att växa.

Stadsledningskontoret konstaterar att under innevarande mandatperiod utreds 15 områden som pekats ut i budget 2023-2025, för skydd enligt miljöbalken som naturreservat eller biotopskyddsområden. Däribland utreds Kyrkhamn-Riddersvik i Hässelby för naturreservatsbildning. Carl Bondes skog ingår inte bland de områden som utreds för skydd.

Kommunstyrelsen, i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden, har enligt budget 2024 och 2025 i uppdrag att ta fram en strategi för skydd av naturområden. Strategin (Policy för skydd av naturområden) kommer utgöra ett underlag för hur staden på ett långsiktigt och strategiskt sätt ska använda formella skyddsformer för den blågröna infrastrukturen. Policyn kommer att utgöra ett underlag för framtida avvägningar mellan skydd av natur och bebyggelsepotential. I kommunfullmäktiges budget 2024 och 2025 har stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att påbörja arbetet med en ny översiktsplan. Policyn kommer att användas som underlag till den översiktliga

planeringen för att bedöma vilka områden som bör skyddas. Stadsledningskontoret anser att "Policy för skydd av naturområden" utgör underlag för lämpliga skyddsformer, planering och avvägningar om vilka områden som ska skyddas och att motionens förslag omhändertas inom ramen för den översiktliga planeringen, varför motionen inte föranleder ytterligare uppdrag.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige att Motion om att bevara Carl Bondes skog och inrätta ett naturreservat, besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 oktober 2025 följande.

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Gabriel Kroon (SD), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret instämmer i vikten av att bevara gröna miljöer för rekreation och att en hållbar stadsutveckling kräver en avvägning mellan behovet av bostadsbyggande och bevarandet av gemensamma grönområden med ekologiskt värdefull natur.

Karl Bondes skog är belägen i Hässelby i anslutning till Lövstavägen. Den utgör en potentiell livsmiljö för barrskogsmesar och bedöms ha stor betydelse för sammanbindningsgraden i stadens barrskogsnätverk. Skogen är även utpekad som ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område, ESBO.

Inför markanvisning av projektet Skogsklockan genomfördes en naturvärdesinventering och scenarioanalys för att bedöma projektets påverkan på naturmiljön i Karl Bondes skog.

Naturvärdesinventeringen visar att de centrala delarna av skogen består av naturvärdesklass 2 (høgt naturvärde) och att den tänkta bebyggelsen i Skogsklockan ianspråktar delar av skogen som har ett lägre naturvärde (klass 3 och 4). Scenarioanalyserna visar att projektet kan genomföras utan att spridningssambanden bryts om hänsyn tas till detta.

I november 2024 fattade därför exploateringsnämnden beslut om markanvisning och inriktningsbeslut för Skogsklockan. Stadsbyggnadsnämnden godkände start-PM i oktober 2024 och detaljplanarbete påbörjades i december 2024. Under detaljplaneprocessen kommer projektets påverkan på naturmiljöns ekologiska och rekreativa värden fortsatt utredas.

Enlig 7 kap. 4 § miljöbalken kan en kommun bilda naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Naturreservat är ett starkt skydd, som delvis eller helt får upphävas av kommun eller länsstyrelse om det finns synnerliga skäl. I förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45, del 2 s. 75) anges dock att avsikten med ett beslut om inrättande av naturreservat ska vara att skapa ett definitivt skydd.

Enligt Naturvårdsverkets vägledning, Att välja område för förslag till naturreservat, bör de resurser som finns för bildande av naturreservat allokeras till de områden som kommunen bedömer som mest skyddsvärda, och i störst behov av skydd och utifrån en bedömning av hur de bidrar till uppfyllandet av de svenska miljökvalitetsmålen och Sveriges internationella åtaganden.

Under detaljplaneprocessen sker en avvägning mellan olika intressen, där närboende och andra berörda ges möjlighet att lämna synpunkter. Exploateringskontoret anser därför att avvägningen av vilka naturområden som ska bevaras lokalt främst bör ske i samband med framtagande av detaljplaner där översiktsplanen och stadens övriga underlag ger vägledning. Vidare kan kontoret konstatera att kommunstyrelsen har i uppdrag att ta fram en strategi för skydd av naturområden som kommer att utgöra ett viktigt underlag för framtida avvägningar mellan skydd av natur och bebyggelsepotential.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 oktober 2025 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Mats Johnsson (SD), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret instämmer i vikten av att bevara gröna miljöer för rekreation och att en hållbar stadsutveckling kräver en varsam avvägning mellan behovet av byggande och bevarande av gemensamma grönområden med ekologiskt värdefull natur.

Karl Bondes skog är beläget i Hässelby villastad i anslutning till Lövstavägen som är utpekad som ett urbant stråk i översiktsplanen. Enligt stadens planeringsmål har marken längs med urbana stråk potential att utvecklas till levande stadsmiljöer vilket för vissa områden kan innebära utvecklingspotential med ny stadsbebyggelse. Skogen bedöms ha stor betydelse för sammanbindningsgraden i stadens barrskogsnätverk och

är utpekad som ett ekologiskt särskilt betydelsefullt område, s.k. ESBO. Ett markområde i skogens utkant längs med Lövstavägen prövas för nuvarande för ny bostadsbebyggelse, dnr 2024-09428.

Enligt stadens mål för planeringen är utgångspunkten att mycket stor försiktighet ska råda med stadsutvecklingsprojekt inom ESBO. Om sådant är fallet ska naturvärdesinventering alltid göras i samband med markanvisning. Enligt naturvärdesinventeringen som genomförts innehåller de centrala delarna av skogen höga naturvärden. Däremot har marken längs med Lövstavägen som ligger inom planområdet ett lägre naturvärde. Enligt genomförda scenarioanalyser har en initial bedömning gjorts att ny bebyggelse kan prövas längs med Lövstavägen utan att spridningssambanden för habitatnätverk bryts.

Enlig 7 kap. 4 § miljöbalken kan en kommun bilda naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Naturreservat är ett starkt skydd, som delvis eller helt får upphävas av kommun eller länsstyrelse om det finns synnerliga skäl. I förarbetena till miljöbalken anges dock att avsikten med ett beslut om inrättande av naturreservat ska vara att skapa ett definitivt skydd. Endast undantagsvis ska avsteg från skyddet kunna göras. Normalt ska undantag inte tillåtas för exploatering.

Enligt naturvårdsverkets vägledning, *Att välja område för förslag till naturreservat*, bör de resurser som finns för bildande av naturreservat allokeras till de områden som kommunen bedömer som mest skyddsvärda, och i störst behov av skydd och utifrån en bedömning av hur de bidrar till uppfyllandet av de svenska miljökvalitetsmålen och Sveriges internationella åtaganden.

Kommunstyrelsen har enligt budget 2025 ett uppdrag att slutföra arbetet med att ta fram en strategi för skydd av naturområden. Stadsbyggnadskontoret har även fått i uppdrag att påbörja arbetet med en ny översiktsplan. Genom översiktsplanen talar staden om hur bebyggelse och mark- och vattenanvändning kan utvecklas på lång sikt. Bland annat kan områden för utredning om naturreservatsbildning pekas ut.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att pågående planläggning längs med Lövstavägen ligger i linje med stadens övergripande mål för fysisk planering och bostadsförsörjning. Planområdets lokalisering och omfattning bedöms ha tagit hänsyn till de identifierade ekologiska och rekreativa värdena i området. Föreslagen stadsutveckling bedöms bidra till översiktsplanens mål om en sammanhängande stad, ökad trygghet i området samt en förstärkning av Lövstavägen som ett urbant stråk. Stadsbyggnadskontoret anser också att det är lämpligt att avvakta färdigställandet av strategin för skydd av natur samt den nya översiktsplanen innan beslut om att påbörja en eventuell utredning om naturreservats bildning i området fattas.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av Gabriel Kroon (SD)

Gabriel Kroon (SD) föreslår att nämnden beslutar att tillstyrka motionen som svar på remissen samt att därutöver anföra följande:

Staden har under det senaste året inrättat ett flertal naturskyddsområden. Detta behövs med tanke på den förstörelse som stadens gör i att bebygga de många få gröna områden som funnits kvar i våra förorter. I detta fallet gäller det en enskild i stort sett oförstörd skog som bör bevaras för grannarnas och Stockholmnarnas välbefinnande. Majoritetens förslag att bygga i den omtyckta skogen förstör en oexploaterad del av Hässelby. Tvärtemot stadens tanke att bebyggelse där kan binda samman Hässelby gård med Hässelby villastad är den omtyckta skogen en länk mellan de boende i de två stadsdelarna genom att de båda njuter av den natur de har gemensamt som är en länk och inte en barriär i staden. Naturligtvis måste detta bevaras.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Mats Johnsson (SD)

Mats Johnsson (SD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att avslå kontorets förslag och bifalla motionen, samt att därutöver anföra följande:

Staden har under det senaste året inrättat ett flertal natur- eller biotopskyddsområden. Detta behövs med tanke på den förstörelse som staden gör i att bebygga de många få gröna områden som funnits kvar i våra förorter. I det här fallet gäller det en enskild i stort sett oförstörd skog som bör bevaras för grannarnas och Stockholmnarnas välbefinnande. Majoritetens förslag att bygga i den omtyckta skogen förstör en oexploaterad del av Hässelby. Tvärtemot stadens tanke att bebyggelse där kan binda samman Hässelby gård med Hässelby villastad är den omtyckta skogen en länk och inte en barriär som de boende i de två stadsdelarna njuter av. Naturligtvis måste detta bevaras och nämndens svar bör ge ett tydligt besked om att den instämmer.